

УДК 811.111:004.738.5

Щербина С. М., Макухіна Т. В.

ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ АНГЛОМОВНОГО ІНТЕРНЕТ-САЙТУ ONE STOP ENGLISH НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті розглянуто можливості використання ресурсів навчальних інтернет-сайтів на заняттях з іноземної мови у вищих навчальних закладах. Описано контент навчально-методичних матеріалів англійського сайту One Stop English та проаналізовано основні переваги використання ресурсів сайту у формуванні навичок усного мовлення на заняттях з англійської мови у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: навчальний інтернет-сайт, мовленнєва діяльність, комунікативна мовленнєва компетенція, мовленнєві вправи, практичні навички.

Щербина С. М., Макухіна Т. В. Использование учебно-методических материалов англоязычного интернет-сайта One Stop English на занятиях по иностранному языку в высших учебных заведениях. – Статья.

В статье рассмотрены возможности использования ресурсов учебных интернет-сайтов на занятиях по иностранному языку в высших учебных заведениях. Описано содержание учебно-методических материалов английского сайта One Stop English и проанализированы основные преимущества использования ресурсов сайта в формировании навыков устной речи на занятиях по английскому языку в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: обучающий интернет-сайт, речевая деятельность, коммуникативная речевая компетенция, речевые упражнения, практические навыки.

Shcherbyna S. M., Makukhina T. V. The use of educational materials of English Internet site One Stop English in teaching a foreign language at higher education institutions. – Article.

The article considers the possibilities of use of educational Internet sites in teaching a foreign language at higher educational establishments. The content of educational materials of the English Internet site "One Stop English" is described; the benefits of site's resources use in developing students' speaking skills at English lessons in higher education institutions are highlighted.

Key words: educational Internet site, language activity, communicative language competence, speech activities, practical skills.

Інтенсивний розвиток електронного каналу комунікації, запровадження інноваційних методів вивчення іноземної мови в Україні, що базуються на Загальноєвропейських Рекомендаціях Ради Європи з мовної освіти до вивчення, викладання та оцінювання, вимагають суттєвих змін у підходах до викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах (далі – ВНЗ). У цьому контексті одним із найнеобхідніших засобів формування професійно орієнтованих комунікативних мовленнєвих компетенцій студентів є використання на заняттях з іноземної мови сучасних інформаційно-комунікативних технологій, зокрема навчальних інтернет-сайтів.

Використанню інтернет-ресурсів у процесі вивчення іноземної мови у ВНЗ присвячені роботи багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених (В. Биков, О. Жолдак, А. Скрипниченко, В. Тавро, В. Гезергуда, Дж. Шейлз, Є. Полат, І. Смольянікова, С. Термінасова та ін.). Незважаючи на значні наукові доробки, на сьогодні ця проблема ще не знайшла єдиного системного вирішення. Недостатньо висвітлений дидактичний і комунікативний потенціал засобів інформаційно-комунікативних технологій, існує необхідність подальшого розроблення технології впровадження засобів інформаційно-комунікативних технологій у процес іншомовної підготовки студентів, що свідчить про **своєчасність** запропонованої розвідки.

Мета статті – проаналізувати можливості використання навчально-методичних матеріалів англійського інтернет-сайту One Stop English на заняттях з іноземної мови у ВНЗ.

У контексті комунікативно орієнтованого підходу до вивчення іноземних мов використання інтернет-ресурсів навчального призначення на заняттях з іноземної мови є необхідною складовою частиною формування іншомовної комунікативної компетенції. Як зазначає О. Ганзюкова, використання інтернет-ресурсів на заняттях з іноземної мови є засобом ознайомлення з різноманітними зразками автентичного мовлення [3, с. 133], що є невід'ємним компонентом розвитку аудитивних умінь та навичок.

До інтернет-ресурсів навчального призначення відносять навчальні інтернет-сайти. Навчальні інтернет-сайти – це спеціально створені фахівцями з іноземних мов чітко структуровані сайти, що містять електронні навчальні матеріали завдань різного рівня складності. За основу нашого дослідження взято матеріали сайту One Stop English [7], контент якого вміщує понад 8000 методичних розроблень: плани уроків, мовні ігри, граматичні вправи, навчальні статті різної тематики, аудіо- та відеоматеріали, демонстраційні картки та ін. Навчальні матеріали сайту мають 5 рівнів складності, які відповідають 5 рівням загальноєвропейської системи CEFR (Загальноєвропейська компетенція володіння іноземними мовами: A1, A2, B1, B2, C1, C2) [4].

Запропоновані методистами сайту розроблення містять поєднання підготовчих, тренувальних, мовленнєвих вправ, що передбачають паралельний розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо), які не

існують у чистому вигляді, а так чи інакше переплітаються між собою. Як відомо, в основі формування умінь у будь-якому виді іншомовної діяльності лежать слухо-моторні навички, тому пріоритет у навчанні іноземної мови надається усному мовленню.

Розглянемо основні види комунікативних завдань навчального інтернет-сайту One Stop English, спрямовані на розвиток усного мовлення.

Насамперед розглянемо вправи, що формують аудитивні уміння. Аудіювання є одним із важливих засобів мовленнєвої практики, без якого не може бути і нормативного говоріння. Як зазначають польські дослідники, слухання тісно пов'язане з говорінням, адже «не можна нічого сказати, не слухаючи самого себе під час говоріння, тобто не контролюючи ситуацію слухом» [6, с. 230]. Навички слухання, які забезпечують розуміння почутого через зустрічну внутрішню активність слухача, є мовленнєвою компетенцією в аудіюванні, яка тісно пов'язана з мовною, соціокультурною та іншими видами компетенцій у цьому виді мовленнєвої діяльності [1, с. 7].

В умовах реальної комунікації на аудіювання припадає близько 50% часу. Як засіб навчання, аудіювання стимулює мовленнєву діяльність, забезпечує керування процесом навчання, знайомить студентів із новим мовним, мовленнєвим і країнознавчим матеріалом, є засобом формування навичок і умінь у всіх видах мовленнєвої діяльності («слухаючи, навчатися») [2, с. 138], допомагає підтримувати досягнутий рівень володіння мовою, підвищує ефективність зворотного зв'язку і самоконтролю.

Особливо гостро фонетичні труднощі розмовного мовлення проявляються на початковому етапі навчання. Як відомо, мовленнєва діяльність у перший період має переважно рецептивний характер. Аудіювання ж займає не менше третини навчального часу. Фонематичний слух на цьому етапі навчання ще недостатньо розвинутий, немає стійких вимовних навичок, складною для розуміння є й інтонація, наголос, темп англійської мови [5, с. 76].

Особливістю навчального сайту One Stop English є включення до контенту інтернет-ресурсу розділу Pronunciation, на якому подається детальна інформація про фонемну систему англійської мови та пропонуються різноманітні вправи на формування навичок вимови. Особливої уваги на початковому етапі навчання, на нашу думку, заслуговують вправи на диференціацію звукової форми слова та його розуміння (Sound matters lesson plans) і вправи на розвиток фонематичного й інтонаційного слуху (Pronunciation exercises).

На подальших етапах навчання доцільно використовувати аудіотексти, націлені на розвиток мовленнєвих умінь аудіювання. Контент сайту

вміщує аудіотексти різної тематики (Topic-based listening lessons) та складності, записані носіями різних варіантів та акцентів англійської мови: британського, американського, австралійського, європейського. Після аудіотекстів містяться фрагменти вправ репродуктивно-продуктивного характеру, що базуються на прослуханому тексті, наприклад, автори розроблень пропонують оцінити ситуацію, описану в аудіотексті, охарактеризувати вчинки мовців, дібрати заголовок до прослуханого тексту тощо. Інструкція: *Ask students how many advertisements they heard (there are three) and then tell them to listen again and write the name and the description of each place that is advertised [Listening skills lesson plans: Radio and television advertisements by Miles Craven]*. До кожного з таких уроків додаються методичні вказівки та роздаткові матеріали для викладача, який, слідуючи інструкціям, може чітко розпланувати етапи виконання таких завдань.

Наступний етап навчання включає вправи продуктивного характеру (Post-listening tasks), що передбачають коментування студентами основних подій аудіотексту, обговорення та власну інтерпретацію питань, висвітлених у тексті. Інструкція: *Put students into pairs and ask them if they can remember what each person is going to do or get for their birthday. Give them a few moments to discuss and then play the recording again for them to listen and check their ideas [Listening skills lesson plans: Talking about birthdays by Miles Craven]*.

Розвиток навичок професійно орієнтованого говоріння передбачає формування компетенції в діалогічному та монологічному мовленні. Невід'ємною складовою частиною навчання є система комунікативних вправ. Особливою популярністю, як показує практика, серед студентів філологічних спеціальностей користуються вправи на прогнозування та генерацію ідей, спрямовані на комунікативні уміння студентів висловлювати власні судження, висувати гіпотези та спростовувати їх. Саме такі види вправ містить контент інтернет-сайту One Stop English. Наприклад, перед студентами ставиться завдання визначити зміст запропонованого тексту за його назвою, не читаючи сам текст. Інструкція: *Write down as many EU languages as you can think of. Give your own arguments. Then read the article and check if you are right [English as the EU language: onestopenglish.com/business/business-tasks/studying-and-learning]*. Виконавши завдання викладача, студенти мають можливість прочитати текст та зрозуміти, чи впоралися вони з поставленим завданням. Як правило, до таких текстів додаються вправи на закріплення лексичних навичок. Це завдання на визначення слова за дефініцією (завдання "Flash cards"), вибір правильного слова із двох можливих для продовження

тексту (завдання “Word pairs”), з’єднання слів із їхнім значенням (“Matching activities”), завдання на вписування пропущених слів (“Missing words”) та завдання на заповнення пропусків словами з боксу (“Gapfill tasks”). Як показує практика, після виконання всіх вищезазначених завдань студент здатний відтворити прочитаний текст не тільки усно, але й письмово.

Наступний блок вправ, що містяться в навчальних розробленнях сайту, включає вправи на зіставлення власних поглядів, позицій:

а) вільна та спрямувальна дискусія. Студенти вчать демонструвати навички непідготовленого мовлення, вміння дискутувати, відстоювати власну позицію. Наприклад: *Students discuss different kinds of motivation and what motivates them as learners [Lindsay Clandfield Level: Intermediate];*

б) вправи, спрямовані на вирішення проблемних завдань. Завдання студентів полягає у вирішенні штучно створеної проблемної ситуації, що містить певні протиріччя та передбачає вибір студентом одного з можливих шляхів вирішення такої проблеми. Такі методичні розроблення нерідко доповнюються відео- та аудіоматеріалами, що дають змогу студентам краще зрозуміти суть проблемної ситуації та знайти компроміс у її вирішенні. Подібні зразки вправ сприяють удосконаленню вміння монологічного і діалогічного мовлення та стимулюють розвиток креативного мислення.

Як показує досвід викладацької діяльності, особливою популярністю серед студентів філологічних спеціальностей користуються вправи на імітаційно-ігрове моделювання. Це переважно рольові ігри, що передбачають виконання студентами різних психологічних і соціальних ролей в умовах, максимально наближених до умов природного спілкування. Розробники навчально-методичних матеріалів інтернет-сайту надають викладачеві можливість використати набір готових карток із відповідними ролями, які лише потрібно правильно розподілити між студентами та дати загальні інструкції щодо їх виконання. Напри-

клад: *The office party: worksheet/teacher's notes – intermediate to advanced.*

Ще одним цікавим видом вправ, які пропонують автори методичних розроблень англomовного інтернет-сайту One Stop English є інтерв’ю. Як правило, завдання студентів полягає у здатності поставити якомога більше питань один одному та проаналізувати відповіді кожної пари: *Students interview each other and discuss language skills. They self-assess what they can do orally in English [Learning languages: worksheet/teacher's notes – Intermediate to advanced].* Такі завдання дозволяють удосконалювати вміння монологічного і діалогічного мовлення.

Окрім різних видів розроблених комунікативних завдань, на сайті One Stop English розміщено і методичні рекомендації для викладачів англійської мови, які не лише дають змогу ознайомитися з дидактичними можливостями інтернет-ресурсу, але і сприяють підвищенню рівня професійної компетентності.

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що безпосереднє використання викладачем іноземної мови матеріалів навчальних інтернет-сайтів на заняттях із практики усного та писемного мовлення посилює мотивацію студентів до вивчення іноземної мови та сприяє удосконаленню всіх видів мовленнєвої діяльності. Систематичне опрацювання навчально-методичних розроблень англomовного сайту One Stop English та подібних навчальних інтернет-сайтів є, на нашу думку, невід’ємним складником формування іншомовної комунікативної компетентності студентів ВНЗ. Водночас така організація навчального процесу сприяє підвищенню соціокультурної та країнознавчої компетентності студентів і дає змогу підвищити власний рівень професійної компетентності викладачів іноземних мов.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо в розробленні методики формування та контролю рівня сформованості ключових компетенцій як складових частин іншомовної комунікативної компетентності з використанням англomовних інтернет-сайтів.

Література

1. Бакаєва Г. Програма з англійської мови для професійного спілкування / кол. авт. Г. Бакаєва, О. Борисенко, І. Зуєнок, В. Іваніщева та ін. – К. : Ленвіт, 2005. – 119 с.
2. Бігич О. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні у студентів мовних спеціальностей / О. Бігич // Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності : [навч.-метод. посіб.] / О. Бігич, Н. Бориско, С. Гапонова та ін. – К. : Ленвіт, 2011. – С. 175–187.
3. Ганзюкова О. Використання дидактичного потенціалу ресурсів Інтернету на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням / О. Ганзюкова // І Читання пам’яті Михайла Матусовського : матер. V Міжнар. наук.-практ. конф. «Лінгвістика. Комунікація. Освіта». – Луганськ : Вид-во ЛДІКМ, 2012. – С. 131–134.
4. Common European framework of reference for languages [Electronic resource]. – Access mode : http://en.wikipedia.org/wiki/Common_European_Framework_of_Reference_for_Languages.
5. Roach P. English Phonetics and Phonology. A Practical Course / P. Roach. – Cambridge University Press, 1990. – 212 p.
6. Stawna M. Podejście komunikacyjne do nauczania języków obcych / M. Stawna. – Warszawa, 1991.
7. One Stop English [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.onestopenglish.com>.